

Wokół edycji księgi sądowej gnieźnieńskiego wikariusza generalnego Sędka z Czechla
(1449-1453)

Kanonik gnieźnieński Sędek (zwany w historiografii przeważnie Sędziwojem) z Czechla (zm. 1476) dyplomata, uczonek, historiograf oraz przyjaciel Jana Długosza był jedną z ważniejszych postaci polskiej kultury w XV wieku. Znacznie mniej znana jest przy tym jego działalność jako sędziego i administratora. W latach 1449-1453 był on wikariuszem generalnym *in spiritualibus* arcybiskupa gnieźnieńskiego Władysława Oporowskiego. Jego działalność na tym urzędzie dokumentuje zasadniczo księga sądowa zachowana w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie (sygnatura ACons. A30). Jest ona przy tym jedną z zaledwie pięciu zachowanych odrębnych ksiąg wikariuszowskich diecezji wielkopolskich. Rękopis ten liczy sobie 105 kart formatu folio, na których zaprotokołowano blisko 800 zapisek. Z tej liczby szerszej publiczności znane są zaledwie 24 wpisy, które zostały wydane przed ponad 100 laty w subiektywnym wyborze Bolesława Ulanowskiego (*Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum selecta*, t. II, Kraków 1902). W niniejszym referacie w pierwszej kolejności omówię na wybranych przykładach dotychczasowe wydawnictwa średniowiecznych kościelnych akt sądowych oraz rozliczne problemy edytorskie, które stwarza tego rodzaju dokumentacja. Dalej przedstawię samą księgę wikariuszowską Czechelskiego w jej rekonstruowanym historycznym kształcie, a w szczególności te jej cechy, które wymagały uwzględnienia przy projektowaniu ostatecznej postaci wydawnictwa. W ostatniej części wystąpienia chciałbym wreszcie przedstawić i poddać pod dyskusję szczegółowe rozwiązania edytorskie przyjęte w przygotowanej pracy oraz związane z nimi zalety i wady.